

Kaupunginvaltuusto	§ 98	14.11.2016
Kaupunginhallitus	§ 388	21.11.2016
Saaristolautakunta	§ 5	28.02.2017

Valtuutettu Jarkko Kanervan ym. valtuustoaloite saaristomatkailun kehittämisestä

736/00.07.01/2016

Kaupunginvaltuusto 14.11.2016 § 98

Valtuutettu Jarkko Kanerva luki ja jätti valtuuston kokouksessa seuraavan seitsemän valtuutetun allekirjoittaman aloitekirjelmän:

"Lounais-Suomen saaristoalue ja Saaristomeri on maailmanlaajuisesti ainutlaatuinen matkailun kohdealue, joka toistaiseksi on vielä liian vähän tunnettu ja arvostettu. Sen yli 17 000 saarta muodostavat elämyksellisen luontokokonaisuuden, jonka vaihteleviin pinnanmuotoihin kuuluvat kallioperän suoraviivaiset murroslinjat korkeine jyrkänteineen ja syvänteineen, jääkausien hiomat silokalliot, karut kallioluodot ja suojaisten laaksojen lehdot. Kun monimuotoiseen luontoon yhdistyy Suomen oloissa erityisen suotuisa ilmasto, ovat matkailun kehittämisedellytykset hyvät.

Matkailua kehitettäessä on luonnon haavoittuvuus kuitenkin otettava huomioon. Alueelle sopii siksi erityisen hyvin esimerkiksi voimakkaasti suositaan kasvattava pyörämatkailu, joka ei rasita luontoa eikä aiheuta käytännössä mitään kuluja kohdealueelle. Se työllistää paikallista työvoimaa tai yrittäjiä ja jättää hitaasti edetessään jopa automatkailua enemmän rahaa kohdealueelle. Leirintäalueita ja muita majoituspaikkoja ja uimarantoja tosin saisi olla enemmän. Kattava tieto kokonaisuudesta on hankalasti löydettävissä. Kehittämismahdollisuuksia voisi löytyä myös melonnan, veneilyn ja kalastuksen parista. Kevään, kesän ja syksyn matkailukauden pituus voisi luonnon puolesta olla jopa lähes puoli vuotta ja kehittämismahdollisuuksia on talvimatkailussakin.

Saariston alueella on runsaasti myös hyviä kulttuurikohteita. Kovasti suositaan kasvattaneet Saariston Rengastie ja Pieni Rengastie kaipaisivat kuitenkin kohentamista. Suhteellisin pienin panostuksin niiden käyttöarvoa ja turvallisuutta voitaisiin merkittävästi parantaa. Samalla lisättäisiin alueen pienyritysten toimeentulomahdollisuuksia.

Suomi on Lonely Planet julkaisuyhtiön toimesta valittu yhdek-

si vuoden 2017 keskeiseksi matkailukohteeksi. Tätä tilaisuutta ei pidä jättää käyttämättä. Saaristomatkailun kehittämisessä ja erityisesti sen markkinoinnissa tarvitaan kaikkien saaristokuntien, Turun kaupungin ja Ahvenanmaan sekä alueen yrittäjien yhteistyötä. **Naantalin tulisi keskeisenä yli 1 000 saaren saaristokuntana lähteä aktiivisesti toimimaan tässä asiassa.** Lounais-Suomessa on ainutlaatuinen saaristo ja Suomen vanhimmat ja hienoimmat kulttuurikohteet! Yhteistyöllä olisi mahdollista nostaa Lounais-Suomi Lapin ja Järvi-Suomen rinnalle monipuolisena matkailukohteena tai vaikkapa tulevana Unescon maailmanperintökohteena - miksi ei?"

KAUPUNGINVALTUUSTO:

Valtuustoaloite merkittiin vastaanotetuksi.

Kaupunginhallitus 21.11.2016 § 388

KAUPUNGINJOHTAJA:

Kaupunginhallitus lähettää valtuustoaloitteen saaristolautakunnalle valmisteltavaksi ja mahdollisia toimenpiteitä varten.

Kaupunginhallitus pyytää aloitteesta Naantalin Matkailu Oy:n lausunnon.

KAUPUNGINHALLITUS:

Kaupunginjohtajan ehdotus hyväksyttiin.

Saaristolautakunta 28.02.2017 § 5

Viestintä- ja kehittämispäällikkö Tiina Rinne-Kylänpää ja toimitusjohtaja Tarja Rautiainen, Naantalin Matkailu Oy:

Saariston ainutlaatuisuus ja mahdollisuudet matkailun todelliseksi vetovoimatekijäksi on tunnistettu ja kehittämistoimintaa on tehty vuosikymmeniä Varsinais-Suomessa. Matkailun kehittäminen saaristossa on kuitenkin hajanaista, eikä verkostomainen tuotteistaminen ole edennyt kovin pitkälle, koska monet saaristossa toimivat matkailuyritykset ovat erittäin pieniä.

Saaristomatkailua kehitetään Naantalissa yrittäjien, Naantalin Matkailu Oy:n ja kaupungin yhteistyönä. Jotta Naantalin saaristomatkailua saadaan edistettyä, on tärkeää, että sieltä löytyy vetovoimaisia matkailukohteita. Matkailun kehittämisessä yritysten investoinneilla ja tuotteilla on ensisijainen merkitys.

Naantalin Matkailu Oy toimii Naantalissa matkailun markkinoijana, myyjänä ja kehittäjänä. Kaupungin saaristolautakunnan rooli on toimia sen yhteis-

työkumppanina saaristomatkailun kehittämisessä.

Kaupungilla on tärkeä rooli matkailun edellytysten luomisessa, erityisesti kaavoituksella, jolla on edistetty matkailukohteiden kehittymistä. Kaupunki on tukenut saaristomatkailun kehittymistä myös rakentamalla saariston infrastruktuuria.

Naantali on mukana kehittämässä saaristomatkailua valtakunnallisesti (Visit Finland), alueellisesti (Visit Turku, Varsinais-Suomen Liitto) sekä paikallisella taholla erilaisissa yhteistyömuodoissa (mm. tuotteistaminen, myynti).

Saaristomatkailun valtakunnallinen kehittäminen

Valtakunnallisesti on käynnistetty työ- ja elinkeinoministeriön kasvuohjelma-rahoituksella mittava hanke merellisen saariston kehittämiseksi. Visit Finlandin koordinoiman hankkeen tavoitteena on saada saaristomatkailuun suunnitelmallisuutta, jatkuvuutta sekä tukea alueita kansainvälistymisessä. Valtakunnallinen projekti luotiin yhteisen Nordic Islands brändin kehittämiseksi koko merelliselle saaristolle sekä alueista ja yrityksistä koostuvan verkoston rakentamiseksi. Markkinointitoimenpiteet kohdistuvat Keski-Euroopan markkinoille.

Saaristoon luodaan valmiita ja monipuolisia tuotteita, mikä edellyttää yrityksiltä tuotteiden paketointia ja uutta yhteistyötä. Pääsy kansainvälisille markkinoille edellyttää yhteistä näkemystä ja ohjelmapalveluiden linkittämistä yhteen majoituksen kanssa, jotta syntyy markkinoille sopivia kokonaistuotteita

Saavutettavuus tulee jatkossakin olemaan saaristomatkailun kehittymisen avaintekijä, ja sen vuoksi palvelut ja tuotteet on järkevää koota suurempien keskittymien, kuten kaupunkien tai matkailukeskittymien yhteyteen. Jotta matkailu saaristoon voi kehittyä, on Suomen saariston tunnettuutta maailmalla nostettava.

Naantali on ollut mukana hankkeessa alusta asti ja toimii siinä aktiivisena yhteistyökumppanina. Tuotteiden suunnittelu ja paketointi yhteistyössä yritysten kanssa on alkanut. Vuonna 2017 Kultaranta Resortin Archipelago Getaway -tuote valittiin yhdeksi Visit Finlandin kärkituotteeksi.

Alueellinen yhteistyö saaristomatkailussa

Varsinais-Suomen saaristomatkailussa on ollut rengasteiden lisäksi lukuisia hankkeita, joilla on pyritty kehittämään mm. yhteysalusliikennettä, pyörämatkailua, opasteita, saariston bussiliikennettä, yrittäjien välistä verkostoitumista, tuotekehitystä, kansainvälistymistä. Kehitystä on tapahtunut, mutta moni hanke on kaatunut tarvittavan rahoituksen puuttumiseen.

Naantalin kaupunki hallinnoi vuosina 2012-2013 kuntien yhteistä Leader-hanketta Näkyvä saaristo, jonka oli tarkoitus toimia pohjana Varsinais-Suomen saaristomatkailun kehittämiseksi. Hankkeen kantavana johtopäätöksenä oli, että Varsinais-Suomessa tarvitaan yrityksistä koostuvia kesittyymiä, jotka mahdollistavat saariston matkailun kasvun.

Toimenpiteitä oli tarkoitus lähteä toteuttamaan koko Varsinais-Suomen saaristossa, mutta yhteinen hanke kaatui, koska hankkeen toteuttamisesta ja tavoitteista ei päästy yksimielisyyteen. Hankkeen ideaa toteutetaan nyt valtakunnallisessa saaristomatkailun kärkihankkeessa.

Turun roolina on toimia maakunnan veturina saaristomatkailussa. Markkinoinnin osalta seudun yhteistyö on tiivistä ja vakiintunutta, esim. erilaisissa myyntitapahtumissa ja mm. matkamessuilla oli Varsinais-Suomella yhteinen 1 000 neliön Saaristo-osasto.

Viimeksi yhteistyöstä on keskusteltu 19.12.2016, jolloin Naantalin kaupungin elinkeinoryhmässä mukana olivat matkailujohtaja Anne-Marget Hellen ja toimitusjohtaja Tarja Rautiainen.

Valtion ja Turun kaupunkiseudun kuntien välisessä MAL-sopimuksessa ovat kunnat sitoutuneet kehittämään matkailua palvelevaa maankäyttöä erityisesti tunnettujen matkailureittien varrella. Sopimuksessa on sovittu, että alueen kunnat ja valtio laativat yhteistyössä pienen rengastien kehittämissuunnitelman. Osana matkaketjujen sujuvoittamista selvitetään edellytykset, jolla matkailua palvelevat henkilökuljetukset voisivat lähteä Aurajoesta saaristoon.

Syksyllä 2016 Fölin, Turun kaupungin, Visit Turun ja Naantalin Matkailun kanssa suunniteltiin hanke, jonka tavoitteena oli luoda Fölin lipputuotteena saariston saavutettavuutta lisäävä uusi vesibussireitti Saaronniemi-Vepsä-Maisaari-Röölä-Naantali. Alueellista kehittämisrahaa ei kuitenkaan saatu hankkeelle viime syksyn AIKO-hankehaussa. Rahoituksen selvittäminen jatkuu.

Saariston saavutettavuutta on lisätty Kustavin, Taivassalon, Naantalin Matkailu Oy:n ja kaupungin yhteistyöhankkeena vesibussireitillä välillä Naantali-Kustavi. Kokeilussa on menossa kolmas vuosi.

Varsinais-Suomen Matkailustrategia 2013-2020 väliarvointi tullaan tekemään kevään 2017 aikana. Naantalin Matkailu on ollut mukana tekemässä väliarvointia ja sen pohjalta listattuja kehittämiskohteita, jossa saaristo tullessaan ottamaan yhtenä tärkeimmistä kehittämiskohteista.

Saaristomatkailun paikallinen kehittäminen

Saaristomatkailun merkitys korostui Naantalissa kuntaliitoksen jäl-

keen. Vuonna 2010 toteutettiin Naantalin Matkailu Oy:n, Naantalin kaupungin ja keskeisimpien matkailuyritysten yhteistyönä saaristomatkailun esiselvitys, jonka tekijänä oli matkailun asiantuntija Hannu Komu.

Saariston näkyvyyttä on mm. lisätty Naantalin esitteissä ja verkkosivuilla. Saaristoon suuntautuvia teemaretkiä on lisätty. Naantalin Matkailun esitteeseen on saaristolle oma näkyvä usean sivun osio. Vuosittain toteutetaan Alamedian kanssa kesälehti NaantaliNews, jossa saariston kohteilla on merkittävä osuus. Naantalin saaristolautakunta teetti vuonna 2016 oman esitteen saariston palveluista.

Kaupunki on tukenut saaristomatkailun kehittymistä myös kehittämällä infrastruktuuria, mm. kevyenliikenteen väyliä on rakennettu Luonnonmaalle ja Rymättylään Pienen Rengastien varrelle. Saaristoon on tehty myös mittavat vesihuollon investoinnit, jotka tukevat alueen matkailuyritysten toimintaa. Kaavoituksella ja kunnallistekniikan rakentamisella on edistetty matkailukohteiden kehittymistä, mm. Kultaranta Resort, Herrankukkaro ja Vaihelan saaristohotelli.

Saaristomatkailun edistämiseksi tehdään tiiviisti yhteistyötä paikallisten toimijoiden kanssa sekä kaupungin että Naantalin Matkailun toimesta. Naantaliin tulevat tutustumismatkat (lehdistö, matkanjärjestäjät) sekä ulkomailta että kotimaasta viedään poikkeuksesta myös saariston kohteisiin. Saaristolautakunta on tukenut saaristomatkailun kehittämistä toiminta-avustuksilla (mm. erilaiset tapahtumat).

Vuoden 2016 aikana toteutettiin kaupungin hallinnoimana hanke Naantali Costa Food Festival. Tuloksena on uusi tapahtuma ja matkailutuote. Hankkeen päätyttyä festivaali jatkuu naantalilaisten saaristoyrittäjien toteuttamana. Tapahtumassa pyritään kasvattamaan saariston ja lähiruuan osuutta.

Naantalin kaupunki ja Naantalin Matkailu Oy ovat tiedostaneet saaristomatkailun kehittämistarpeen. Valtuuston vahvistaman saaristo-ohjelman visiona on luoda Naantalin saaristosta kansainvälisesti tunnettu matkailualue. Saaristo-ohjelman toimenpiteitä on toteutettu kaupungin resurssien puitteissa.

Kaupunki on aloittamassa yhteisen matkailun kokonaissuunnitelman laatimisen Naantalin Matkailun ja yritysten kanssa. Tässä tullaan ottamaan huomioon myös saaristomatkailu osana kaupungin matkailukokonaisuutta.

VIESTINTÄ- JA KEHITTÄMISPÄÄLLIKKÖ:

Saaristolautakunta antaa edellä olevan selvityksen valtuutettu Jarkko Kanervan aloitteen johdosta.

KOKOUSKÄSITTELY:

Naantalin Matkailu Oy:n toimitusjohtaja Tarja Rautiainen oli läsnä kokouksessa asiantuntijana tämän pykälän käsittelyn ajan.

SAARISTOLAUTAKUNTA:

Viestintä- ja kehittämispäällikön ehdotus hyväksyttiin.